

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**



Педагогічний факультет  
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА**

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від “27” вересня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

## 1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна політика
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua">https://d-learn.pnu.edu.ua</a>

## 2. Опис дисципліни

### Мета та цілі курсу:

надати можливість майбутнім фахівцям опанувати сучасні знання в галузі соціальної політики, з державного регулювання соціальними процесами, реалізації моделей соціальної політики з урахуванням досвіду розвинутих країн, формування умінь і навичок в сферах соціального захисту і соціального розвитку необхідних для здійснення соціальної роботи.

**Компетентності:***Загальні:*

*ЗК-1.* Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

*ЗК-3.* Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

*ЗК-7.* Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

*ЗК-8.* Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

*ЗК-10.* Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

*Спеціальні:*

*СК-1.* Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

*СК-2.* Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

*СК-3.* Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

*СК-7.* Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

*СК-17.* Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

*СК-25.* Здатність розуміти ступінь, значення напрямів, форм і методів та технології соціальної роботи з різними категоріями, клієнтів, координувати волонтерську діяльність.

## Програмні результати навчання:

**РН 8.** Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

**РН 10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

**РН 12.** Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

**РН-26.** Організовувати роботу по залученню в соціальну роботу інститутів громадянського суспільства, волонтерів та інших зацікавлених осіб, а також здійснювати, популяризувати, організовувати волонтерську діяльність в межах громади, регіону.

**3. Структура курсу**

№	Тема	Результати навчання	Завдання
---	------	---------------------	----------

1	<b>Модуль 1.</b> Тема 1. Соціальна політика як функція державного управління та її складові.	Визначте сутність соціальної політики з зв'язок соціальної політики з дисципліною Проаналізуйте соціальну політику. Охарактеризуйте теорію соціальної політики. Класифікація методів політики: нормативні, емпіричні дослідження соціальної політики.	Опрацювання лекційного матеріалу
2	Тема 2. Передумови формування соціальної політики.	Погляди на природу людської поведінки та їх вплив на прийняття політичних рішень. Цінності та їх врахування при формуванні соціальної політики. Підходи до прийняття і розуміння цінностей: моральний абсолютизм та конвенціоналізм.	Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару.
3	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики.	Основні та додаткові види державних соціальних гарантій. Охарактеризуйте соціальний моніторинг. Проаналізуйте сфери застосування державних соціальних стандартів.	Підготовка до заняття, вибір завдання, створення презентації за темою завдання.

		Визначте принципи встановлення прожиткового мінімуму.	
4	Тема 4. Класифікація моделей соціального захисту.	Проаналізуйте типи соціальних держав. Підходи до прийняття і розуміння цінностей: моральний абсолютизм та конвенціоналізм.	Опрацювання лекційного матеріалу
5	Тема 5. Фінансування, інструменти та чинники соціальної політики.	Завдання і напрямки покращення фінансування соціальної сфери в Україні. Проаналізуйте законодавчо-нормативну базу фінансування соціальних витрат. Використання інструментів політики в Україні на прикладі переліку інструментів соціальної політики Т. Ганслі.	Опрацювання теоретичних питань, Підготовка до практичного заняття, вибір завдання, створення презентації за темою завдання.

6	Тема 6. Еволюція поглядів на роль держави в забезпеченні добробуту громадян.	Теорії забезпечення добробуту громадян, що існували до Різдва Христового. Погляди на значення держави в соціальному забезпеченні з I до XVII ст. Порівняйте погляди на значення держави в соціальному забезпеченні у XVIII, XIX та XX століттях.	Опрацювати відповідні літературні джерела, обговорення на семінарі, виконати словникову роботу.
7	<b>Модуль 2.</b> Тема 7. Сучасні тенденції розвитку соціальної політики в Україні та світі.	Проаналізуйте соціальну політику України в історичному вимірі. Охарактеризуйте історичні аспекти розвитку соціальної політики в світі. Визначте сучасний стан соціальної політики в світі.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота
8.	Тема 8. Молодіжна політика як складова соціальної політики сучасної держави.	Розуміти структуру соціально-молодіжної політики в Україні. Розглянути органи державної влади відповідальні за впровадження соціально-молодіжної політики. Аналізувати діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування щодо здійснення соціально-молодіжної політики.	Опрацювання теоретичних питань. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання.
9.	Тема 9. Система соціального захисту в Україні.	Проаналізуйте українську модель соціального захисту. Особливості побудови і функціонування системи соціального захисту в адміністративно-розподільчій та ринковій економіках. Сутність принципу соціальної справедливості. Світовий досвід.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять, складання списку запитань для конференції, дискусії
10.	Тема 10. Соціальне страхування в Україні..	Проаналізуйте міжнародні норми соціального страхування. Організаційно-правові основи загальнообов'язкового соціального страхування. Охарактеризуйте пенсійне страхування та пенсійне забезпечення в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота

11.	<b>Тема 11.</b> Соціальний захист вразливих категорій населення.	Визначення соціального захисту і соціальної безпеки людини. Напрями, форми і складові соціального захисту. Гене́за української моделі соціального захисту.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота
12.	<b>Тема 12.</b> Соціальна політика в сфері зайнятості.	Гендерна політика і зайнятість. Проаналізуйте становище молоді на ринку праці. Прослідкуйте соціально-економічні наслідки безробіття.	Опрацювання теоретичних питань. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання.
	<b>Тема 13.</b> Соціальна політика в сфері охорони здоров'я.	Проаналізуйте соціальні аспекти охорони здоров'я. Охарактеризуйте соціально-медичні послуги. Здоров'я як одна із цілей соціальної політики.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота
	<b>Тема 14.</b> Демографічна ситуація і державна допомога сім'ям з дітьми.	Проаналізуйте соціальні аспекти демографічної ситуація. Охарактеризуйте допомогу сім'ям з дітьми. Демографія як одна із цілей соціальної політики.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота
	<b>Тема 15.</b> Регіональний рівень соціальної політики держави.	Соціальна політика у сфері розвитку науки і культури. Здійснення державної політики у сфері релігійного життя. Соціальна політика спрямована на задоволення потреб громадян у зміцненні здоров'я, фізичному і духовному розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота

	<p><b>Тема 16.</b> Соціальна політика в галузі захисту прав і інтересів жінок, соціально-демографічних груп та соціально-етнічних спільностей.</p>	<p>Соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Проаналізуйте загальні засади соціального захисту дітей та державної допомоги сім'ям з дітьми. Охарактеризуйте соціальні послуги для ЦСССДМ. Соціальні послуги інтернатних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціальні послуги притулку для неповнолітніх.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота</p>
	<p><b>Тема 18.</b> Глобальні проблеми сучасної цивілізації і пошуки ефективної соціальної політики у світі.</p>	<p>Сутність, зміст і основні складові людського розвитку. Умови формування людського розвитку. Вимірювання людського розвитку. Гендерні питання і людський розвиток. Основні напрямки і перспективи людського розвитку на сучасному етапі. Стан людського розвитку в Україні.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, Підготовка до практичних занять. Словникова робота</p>

#### 4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне заняття	5
Контрольні роботи	15
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

#### 5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські заняття		5		5		5		5		5								25
Самостійна робота																5		5
Індивідуальні завдання															5			5
К/р														15				15



Екзамен																50	50
Всього за тиждень		5		5		5		5		5			15	5	5	50	100

### 6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

#### Література:

1. Ресурси у системі дистанційного навчання.
2. Силабус дисципліни для студентів.
3. Ганслі Т. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. К.: Основи, 1996. 237 с.
4. Голубенко Т.О. Соціальна молодіжна політика (теоретичні аспекти). К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. 124 с.
5. Литва Л.А., Савінова Н.А., Ярошенко А.О. Правове забезпечення соціальної політики України в умовах розвитку інформаційного суспільства: Монографія / Н.А. Савінова, А.О. Ярошенко, Л.А. Литва. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 270 с
6. Лукашевич М. П., Мигович І. І., Пінчук І. М. Соціальна робота в Україні: теоретико-методичні засади. К., УДЦССМ-МАУП, 2001.
7. Іванова О. Соціальна політика: теоретичні аспекти: Курс лекцій. К., 2003. 107 с.
8. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. К.; Львів : НАДУ, 2012. 368 с.
9. Скуратівський В., Палій О. Основи соціальної політика: навч посіб. К.: МАУП, 2002. 200 с.
10. Скуратівський В., Палій О. Основи соціальної політики: навч. посібник. К: МАУП, 2002. 200 с.
11. Семигіна Т. В. Словник із соціальної політики. К.: Вид. дім “Києво-Могилянська Академія”, 2005. 253 с.
12. Шевчук П. І. Соціальна політика як складова політичної культури. Основи політичної науки: Курс лекцій / За ред. Б. Кухти. Ч. 3. Львів: Кальварія, 1998. С. 455-474.
13. Шевчук П. І. Соціальна політика та соціальна безпека людини: Навчальний посібник. Львів: Вид-во ЛРІДУ УАДУ, 2003. 178 с.

#### Додаткова література

14. Соціальна робота / соціальна педагогіка : Понятійно-термінологічний словник / За заг. ред. І. Д. Зверєвої – К. : Етносфера, 1994. – 87 с.

15. Соціальна робота : технологічний аспект : навч. посіб. / за ред. проф А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
16. Тюття Л.Т. Соціальна робота : теорія і практика / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2004. – 408 с.

### 7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Петришин Роман Андрійович
Контактна інформація викладача	+380505210355 roman.petryshyn@pnu.edu.ua

### 9. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</li> <li>-Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</li> <li>-Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</li> <li>-Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</li> </ul>
--------------------------	--

	<p>-Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”</p> <p>-Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням:  <a href="https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/">https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/</a></p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентує «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням:  <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/">https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</a></p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентує «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням:  <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/">https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</a></p>

Невідповідна поведінка під час занять	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і
	правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/">https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</a>
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/">https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</a>

**Викладач**

**Петришин Р. А.**